

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สำหรับแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาค้นคว้า จากตำรา หนังสือ บทความ วารสาร ข้อมูลทาง Internet ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำอ้างอิงประกอบในการศึกษาให้สมบูรณ์
2. การศึกษาภาคสนาม (Field research) เป็นการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

ประชากรที่ใช้ศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ แรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนแรงงานในท้องที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสถานีนามัยประจำตำบลที่มีจำนวนแรงงานต่างด้าวมากที่สุด และสามารถพูดภาษาไทยได้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สถานีอนามัยประจำตำบลโปงผา ได้กลุ่มตัวอย่าง 2,087 คน จากจำนวนประชากร ทั้งหมด 4,612 คน คิดเป็น 45.25 %
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ สรุศักดิ์ หลาบมาลา (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2547, น. 127) โดยกำหนดให้ประชากรที่มีหน่วยเป็นหลักพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10-15 % การศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 200 คน
3. ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มโดยไม่มีหลักเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างอาจจะใครก็ได้ ที่สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้ ไม่จำเป็นต้องระวังความเป็นผู้แทน โดยสุ่มจากประชากรทั้ง 2 ตำบลจนครบตามจำนวนที่กำหนด

ตารางที่ 3.1

ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรต่างด้าว จำแนกตาม

สถานีนามัยในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สถานีนามัยประจำตำบล ในอำเภอแม่สาย	จำนวนประชากรต่างด้าว ช่วงอายุ 15-59 ปี	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. ผาหมี	298	-
2. ผาฮี้	95	-
3. โป่งผา	2087	200
4. โป่งงาม	293	-
5. เกาะช้าง	616	-
6. แม่สาย	979	-
7. ศรีเมืองชุม	63	-
8. บ้านถ้ำ	181	-
รวม	4,612	200

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย สิงหาคม, 2548

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม ซึ่งการสำรวจข้อมูลส่วนหนึ่ง จะใช้ถามที่เป็นคนในพื้นที่ซึ่งมีความสามารถในการที่จะสื่อสารกับผู้ทำวิจัยและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา โดยผู้ทำวิจัยจะได้มีการอธิบายข้อคำถาม แก่ถามให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของผลการศึกษา โดยลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถาม โดยข้อคำถามประกอบด้วยเรื่อง การศึกษา อายุ อาชีพ เพศ รายได้ และ สถานะสุขภาพการขึ้นทะเบียนแรงงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ตามสิทธิที่ได้รับ ความคุ้มครองในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สำหรับแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนแรงงาน ลักษณะคำถามเป็นข้อความให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน	ข้อความเชิงบวก
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1
ไม่เคย	0

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 3 ระดับ

$$\begin{aligned}
 \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.67
 \end{aligned}$$

แต่ละช่วงชั้นห่างกัน = 0.67 คะแนน

ซึ่งสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์จากคะแนนเฉลี่ยได้ 3 ระดับ ดังนี้

1.00 – 1.66 หมายถึง	การเข้าถึงบริการระดับน้อย
1.67 – 2.33 หมายถึง	การเข้าถึงบริการระดับปานกลาง
2.34 – 3.00 หมายถึง	การเข้าถึงบริการระดับมาก

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพในโครงการ ลักษณะข้อคำถามเป็นข้อคิดเห็นให้เลือกตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มาก	3	1
ปานกลาง	2	2
น้อย	1	3

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 3 ระดับ

$$\begin{aligned}
 \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.67
 \end{aligned}$$

แต่ละช่วงชั้นห่างกัน = 0.67 คะแนน

ซึ่งสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์จากคะแนนเฉลี่ยได้ 3 ระดับ ดังนี้

1.00 – 1.66	หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคการเข้าถึงบริการระดับน้อย
1.67 – 2.33	หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคการเข้าถึงบริการระดับปานกลาง
2.34 – 3.00	หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคการเข้าถึงบริการระดับมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
เมื่อสร้างเครื่องมือแล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อหาความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งเมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วนำเครื่องมือนั้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหัวข้อการศึกษา เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา แล้วนำมาตรวจหาดัชนีความตรงของเนื้อหา

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการหาความตรงของเนื้อหา นำไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง (Pre – test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 30 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าความคงที่ภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค โดยได้ค่า $\alpha = 0.8988$ เมื่อตรวจสอบความสมนุญธ์เรียบร้อยแล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ประมวลผลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ Percentage
2. หาค่าเฉลี่ย Mean
3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และกำหนดค่านัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 (t- test) และ ค่า F- test

การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้ศึกษาจะเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โดยใช้ตารางประกอบการพรรณนาข้อมูล